

1. URL:<https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola> (дата звернення 09.10.2021).
2. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 09.10.2021).
3. URL:https://drive.google.com/file/d/1oIGZ56Nv0BghvNo5_EcpQuOYJZWPxy/view (дата звернення 09.10.2021).
4. Р.Б.Шиян, О.Я.Савченко. Типові освітні програми нової української школи для закладів загальної середньої освіти 1-2 та 3-4 класи. Київ: Світоч, 2019. 336 с.
5. URL:<https://osvitanova.com.ua/posts/2615-rozvyvaiemo-kulturnu-kompetentnist-uchniv> (дата звернення 09.10.2021).
6. URL:<https://inkluzia.com.ua/lyalkoviy-teatr-yak-shlyakh-sotsialnoyi-adaptatsiyi-dlya-ditey-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami/> (дата звернення 10.10.2021).

ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ ВАЛЬДОРФСЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ У ФОРМУВАННІ САМОЕФЕКТИВНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

О.Л. Передерій

Україна, м. Дніпро, Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради»

О.С. Резунова

Україна, м. Дніпро, Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Двадцять років ХХІ ст. позначилися суттєвими викликами як у глобальному, так і у національному вимірі. Наростання економічної та екологічної криз, дефіцит природних ресурсів, демографічний дисбаланс, поширення ризиків для здоров'я через світову пандемію, зростання соціальної нерівності, безробіття, фінансової нестабільності та злочинності, глобальна криза культури, пов'язана з утвердженням примітивних стандартів споживацького суспільства, деформація системи цінностей, негативно вплинули на світогляд та емоційний стан людей, спровокували стреси, депресії, відчуття безсилля та невпевненості у майбутньому. Пандемія коронавірусу виявила, що значна кількість населення не може адаптуватися до нових реалій, відчуває брак особистісних ресурсів, не має розвинутих навичок саморегуляції, самопідтримки та самоконтролю. Саме тому у системі сучасної освіти на перший план виходить проблема становлення та формування самоефективної особистості, здатної власними силами, без

сторонньої допомоги досягати поставлених цілей з найменшими затратами часу і ресурсів, бути успішною у різних видах діяльності: навчальній, професійній, спортивній, здоров'язберігаючій, соціально значимій тощо.

Вальдорфська педагогіка – найбільший та найвідоміший незалежний освітній рух, який у 2019 році відзначив своє 100-річчя. Станом на травень 2021 року у Світовому переліку Вальдорфських закладів освіти 1251 шкіл та 1915 дитячих садків у 70 країнах світу (Waldorf World List, 2021).

Упродовж останніх 17 років педагогічні колективи Вальдорфських шкіл працювали за програмами Всеукраїнських експериментів: «Розвиток вальдорфської педагогіки в Україні» (Наказ МОН України від 06.05.2001р. № 363), «Психолого-педагогічні чинники формування Я-концепції учнів вальдорфських шкіл» (Наказ МОН України від 15.06.2011р. № 584), «Психолого-педагогічне супроводження формування соціальної компетентності учнів вальдорфської школи» (Наказ МОНмолодьспорту України від 30.03.2012р. № 388), «Формування цілісного освітнього середовища загальноосвітнього навчального закладу засобами вальдорфської педагогіки» (Наказ МОНмолодьспорту України від 24.12.2012р. № 1479), «Формування ключових компетентностей учнів засобами вальдорфської педагогіки» (Наказ МОН України від 29.04.2013р. № 476) та «Формування життєвої компетентності учнів вальдорфської школи у контексті концепції нової освіти в Україні»(Наказ МОН України від 09.06.2017р. № 836).

Досвід експериментальної роботи підтвердив, що педагогічна система «Вальдорфська школа» створює сприятливі умови для гармонійного всебічного формування особистості, формування навичок соціальної взаємодії, становлення активної життєвої позиції учнів. Як свідчать дані державної атестації у 9 та незалежне оцінювання в 11 класах, учні не тільки засвоїли навчальні програми на рівні Державного стандарту, але і отримали додаткові знання з історії мистецтв, живопису, ремесел тощо. Випускники Вальдорфських шкіл успішно вступили до закладів вищої освіти, вони мають високий рівень культури, прагнуть до подальшого самовдосконалення.

Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа» пропонують нові орієнтири формування вітчизняної освіти, а серед гуманістично орієнтованих систем навчання та виховання школярів молодшого шкільного віку саме вальдорфська педагогіка ставить своїм основним завданням розвиток самосвідомості та самоєфективності кожного учня.

Вальдорфська педагогіка, де дитина розглядається цілісно, а навчально-виховний процес будується відповідно до вікових особливостей, потенційних можливостей і перспектив розвитку дитини, своєю основною метою вбачає розвиток індивідуального потенціалу дітей молодшого шкільного віку й ставить перед собою такі завдання:

- усе, що відбувається в життєвому просторі, іменованому школою, має сприяти тому, щоб діти знайшли згоду з власним Я, іншою людиною та світом у цілому;

- відкрити учню світ навчального матеріалу так, щоб, подорослішавши, він зберіг цікавість до літератури, історії, музики та навколишнього світу в цілому;

Також в основі освітньої системи вальдорфської педагогіки лежать наступні фактори:

- зміст навчального плану, методи навчання, педагогічний підхід до учнів мають прямий зв'язок із віковими потребами дітей молодшого шкільного віку, адже порушення розвитку дитини дає згодом негативні наслідки: погіршення фізичного й психічного здоров'я, нецікавість до пізнання світу в цілому;

- відсутність оцінної системи в балах у початкових класах дозволяє учням бути учасниками навчального процесу, виходячи з інтересу до пізнання, перебуваючи в комфортній, душевній обстановці, тим самим не знижуючи самооцінку школярів. У кінці навчального року кожна дитина отримує від класного вчителя й учителів-предметників особисту характеристику про свої успіхи. Така модель оцінювання лише підтверджує ту аксіому, що індивідуальний шлях дитини не може бути оцінений за загальними критеріями;

- активне використання підручників у навчальному процесі замінене веденням особистих зошитів, до яких учні заносять свої записи та замальовки як

на уроках, так і вдома. Таким чином, вони розвивають не лише свої творчі здібності, але й стають активними співавторами навчального процесу, створюючи власні підручники.

- визначення «класний учитель» притаманний лише вальдорфській школі. Це вчитель, який веде клас від 1 до 8, викладаючи в ньому більшість предметів. Для учнів початкових класів велике значення має авторитет учителя, і той тісний зв'язок, який складається протягом кількох років у вчителя з учнями та їхніми батьками, дозволяє йому більш глибоко й усвідомлено надавати педагогічну допомогу в розв'язанні як навчальних, так і психологічних проблем;

- подання навчального матеріалу відбувається епохально. Протягом 2-3 тижнів учні, заглиблюючись у певний предмет, мають можливість більш інтенсивно опрацювати його, день у день несучи в собі переживання чуттєвого й практичного досвіду. Задіюючи активне сприйняття школяра – побачити, пережити, здивуватися, учитель допомагає здобувати молодій людині свій життєвий досвід.

Таким чином, мета Вальдорфської педагогії – створити педагогічно сформований простір, сприятливий для цілісного формування та самоформування особистості та збереження фізичного, психічного та духовного здоров'я дітей. Освіта при цьому орієнтована не тільки на сьогоднішній день, але і на довготривалу перспективу. Крім того, значна увага педагогів направлена на пошук форм, методів та технологій формування самоефективної особистості.

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗАСОБАМИ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ІНТЕГРОВАНИХ УРОКАХ

І. Петрищева

Науковий керівник - **Лисевич О.В.**, доцент, кандидат педагогічних наук
Україна, м. Кривий Ріг, Криворізький державний педагогічний університет

Сучасній людині необхідно швидко засвоювати нові знання, адаптуватися до нового середовища, вміти мобілізувати свої розумові ресурси та застосувати